

**Statistiskais ziņojums par 2015. gadā radītā
izlietotā iepakojuma veidiem un resursu
atgūšanas apjomiem Latvijas Republikā
atbilstoši Eiropas Komisijas lēmumam
2005/270/EK**

Rīga, 2017

Saturs

| | |
|---|----|
| Ievads | 3 |
| 1. Latvijas Republikas normatīvo aktu apskats | 4 |
| 1.1. Reģistrācijas, ziņojumu iesniegšanas un izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas kārtība..... | 4 |
| 1.2. Pārbaudes kārtība | 5 |
| 2. Ziņojuma sagatavošanas metodika | 5 |
| 3. Statistikas dati atbilstoši EK lēmumā 2005/270/EK noteiktajām prasībām | 7 |
| 3.1. EK lēmuma 2005/270/EK pielikumā pievienoto tabulu aizpildīšanas metodoloģija | 9 |
| 3.2. Direktīvas 94/62/EK prasību izpilde | 10 |
| 3.3. Situācijas salīdzinājums ar iepriekšējiem pārskata periodiem | 10 |
| Nobeigums | 11 |

Ievads

Statistiskais ziņojums par 2015. gadā radītā izlietotā iepakojuma veidiem un resursu atgūšanas apjomiem Latvijas Republikā ir sagatavots, balstoties uz Eiropas Komisijas (turpmāk – EK) 2005. gada 22. marta lēmumu 2005/270/EK, ar ko nosaka datu bāzu sistēmu formātus atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 94/62/EK par iepakojumu un izlietoto iepakojumu (turpmāk – Direktīva 94/62/EK).

Šajā statistiskajā ziņojumā ir apkopoti dati no valsts institūcijās iesniegtajiem iepakotāju un iepakojuma apsaimniekotāju ziņojumiem un pārskatiem par izlietotā iepakojuma apjomu, materiālu veidiem un apsaimniekošanu 2015. gadā, kas ir papildināti ar aprēķiniem par kopējo valstī radītā izlietotā iepakojuma daudzumu.

1. Latvijas Republikas normatīvo aktu apskats

Direktīvās 94/62/EK noteiktās prasības izlietotā iepakojuma pārstrādei un reģenerācijai, kurā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2004/12/EK, pēc saskaņošanas ar Eiropas Komisiju ir iestrādātas Latvijas Republikas normatīvajos aktos, kas nepārtraukti tiek pilnveidoti, veicinot izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas sistēmas attīstību Latvijā. Svarīgākie normatīvie akti, kas 2015. gadā reglamentēja iepakojuma un izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas un uzskaites kārtību Latvijā, ir:

- Iepakojuma likums;
- Dabas resursu nodokļa likums;
- 2010. gada 19. oktobra Ministru kabineta noteikumi Nr. 983 „Noteikumi par izlietotā iepakojuma reģenerācijas procentuālo apjomu, reģistrēšanas un ziņojumu sniegšanas kārtību un iepakojuma definīcijas kritēriju piemērošanas piemēriem”;
- 2009. gada 3. novembra Ministru kabineta noteikumi Nr. 1293 „Kārtība, kādā atbrīvo no dabas resursu nodokļa samaksas par iepakojumu un vienreiz lietojamiem galda traukiem un piederumiem”;
- 2007. gada 19. jūnija Ministru kabineta noteikumi Nr. 404 „Kārtība, kādā aprēķina un maksā dabas resursu nodokli, izsniedz dabas resursu lietošanas atļauju un auditē apsaimniekošanas sistēmas”.

Atbildīgā institūcija par Direktīvas 94/62/EK ieviešanu Latvijā, kas koordinē iepakojuma un izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas procesu, ir Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija.

1.1. Reģistrācijas un ziņojumu iesniegšanas kārtība

Latvijas Republikas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā:

- iepakotājs¹, kura radītais izlietotā iepakojuma apjoms pārsniedz 300 kg kalendārā gadā, reģistrējas Valsts vides dienesta reģionālajā vides pārvaldē;
- iepakojuma apsaimniekotājs² reģistrējas Valsts vides dienestā.

Iepakotājam un iepakojuma apsaimniekotājam ir jānodrošina noteikto izlietotā iepakojuma reģenerācijas normu izpilde, kā arī līdz kārtējā gada 1. maijam jāiesniedz attiecīgajā reģionālajā vides pārvaldē pēc tā juridiskās adreses vai Valsts vides dienestā ziņojums par izlietotā iepakojuma apjomu, materiālu veidiem un apsaimniekošanu. Iepakotājs iepakojuma apsaimniekošanu veic pats vai slēdz līgumu ar iepakojuma apsaimniekotāju.

2015. gadā Latvijā darbojās pieci iepakojuma apsaimniekotāji.

¹ iepakotājs – preces ražotājs, pakalpojuma sniedzējs, pārdevējs vai izplatītājs, kurš iepakojuma precis vai izstrādājumu Latvijā vai ievie iepakojuma precis vai izstrādājumu Latvijā no citām valstīm;

² iepakojuma apsaimniekotājs – komercsabiedrība, kas, pamatojoties uz noslēgto līgumu ar iepakotāju, organizē un koordinē izlietotā iepakojuma apsaimniekošanu;

Latvijā iepakotājam par iepakojumu ir jāmaksā dabas resursu nodoklis. Nodokļa maksātājs nodokli par iepakojumu nemaksā, ja tas nodrošina noteikto izlietotā iepakojuma reģenerācijas normu izpildi, kā arī izpilda vienu no šādiem nosacījumiem:

1) ir izveidojis un piemēro izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas sistēmu un noslēdzis ar Latvijas Vides aizsardzības fonda administrāciju līgumu par izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas sistēmas piemērošanu;

2) ir noslēdzis ar iepakojuma apsaimniekotāju līgumu par piedalīšanos izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas sistēmā (ja apsaimniekotājs ir noslēdzis ar Latvijas Vides aizsardzības fonda administrāciju iepakojuma apsaimniekošanas līgumu).

Iepakotājs, kas nemaksā dabas resursu nodokli, sedz izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas izmaksas, ieskaitot šo atkritumu dalītās vākšanas, šķirošanas un pārstrādes vai reģenerācijas izmaksas. Tādejādi tiek īstenots ražotāju atbildības princips, kas nosaka, ka ražotājs ir atbildīgs par saražotā un realizētā iepakojuma atbilstošu apsaimniekošanu, kā arī princips “piesārņotājs maksā”, kas nozīmē, ka nodokļa maksātājs sedz izdevumus, kas saistīti ar izlietotā iepakojuma savākšanu un apsaimniekošanu.

1.2. Pārbaudes kārtība

Iepakotājus, kas kalendārā gada laikā rada vairāk kā 300 kg izlietotā iepakojuma, Latvijā kontrolē Valsts vides dienesta reģionālo vides pārvalžu inspektori. Pārbaūžu laikā inspektori pārbauda, vai šie komersanti nodrošina izlietotā iepakojuma reģenerācijas normu izpildi. Savukārt, dabas resursu nodokļa samaksu par izlietoto iepakojumu administrē un kontrolē Valsts ieņēmumu dienests.

Iepakotāji un iepakojuma apsaimniekotāji, kuri ir noslēguši līgumus ar Latvijas Vides aizsardzības fonda administrāciju par apsaimniekošanas sistēmas piemērošanu un atbrīvoti no dabas resursu nodokļa samaksas, iesniedz Latvijas Vides aizsardzības fonda administrācijā pārskatus par savu vai savu līgumpartneru radīto un apsaimniekoto izlietoto iepakojumu. Iepakojuma apsaimniekotājam atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai šim ikgadējam pārskatam jāpievieno auditora atzinums. Latvijas Vides aizsardzības fonda administrācija veic atbrīvojuma piemērošanas administrēšanu un kontroli.

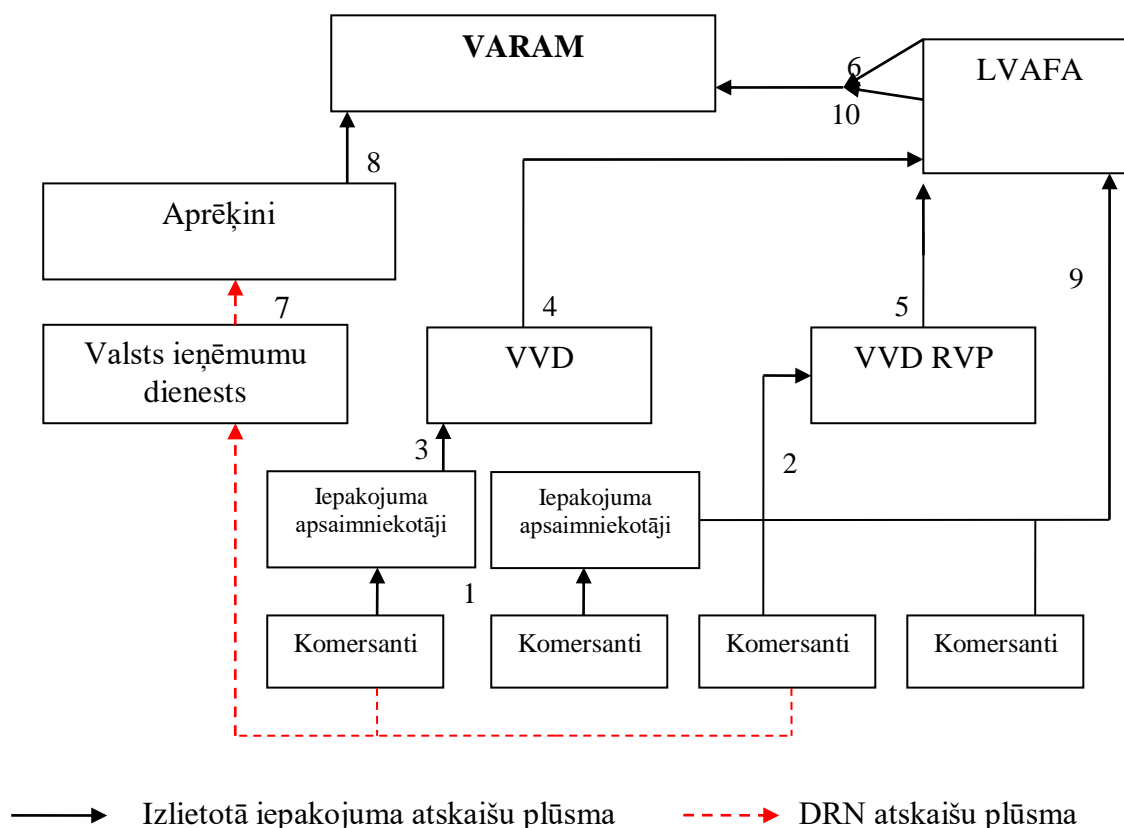
Pēc valsts institūciju iesniegto datu apkopojuma, papildinot ar kopējo valstī radītā izlietotā iepakojuma daudzumu, ir aprēķināts, ka iepakojuma apsaimniekotāji 2015. gadā apsaimniekoja 93,82% no šajā laika posmā radītā iepakojuma.

2. Ziņojuma sagatavošanas metodika

Lai apzinātu kopējo 2015. gadā radītā izlietotā iepakojuma apjomu Latvijā, nepieciešamie dati tika iegūti no dažādiem informācijas avotiem, kas savstarpēji viens otru papildina, sniedzot maksimāli precīzu informāciju par faktisko situāciju valstī.

Dati par 2015. gadā radīto izlietoto iepakojumu Latvijā ir apkopoti, vadoties pēc Valsts vides dienesta reģionālajās vides pārvaldēs, Valsts vides dienestā un Latvijas Vides

aizsardzības fonda administrācijā iesniegtajiem ziņojumiem un papildus veiktajiem aprēķiniem (skat. 1. attēlu).



1. attēls. Datu ieguves shēma par radītā izlietotā iepakojuma apjomu 2015. gadā

1. Iepakotāji iesniedz pārskatus par radītā izlietotā iepakojuma apjomiem iepakojuma apsaimniekotājiem, kas savu līgumpartneru vārdā veic izlietotā iepakojuma apsaimniekošanu.
2. Iepakotāji, kas paši nodrošina izlietotā iepakojuma apsaimniekošanu un maksā dabas resursu nodokli, iesniedz ziņojumus par radīto un reģenerēto izlieto iepakojumu Valsts vides dienesta reģionālajās vides pārvaldēs (VVD RVP).
3. Iepakojuma apsaimniekotāji, kuriem nav noslēgts līgums ar LVAFA, iesniedz ziņojumus par kopējo savu līgumpartneru radīto un to vārdā apsaimniekoto izlietoto iepakojumu Valsts vides dienestā (VVD).
4. Valsts vides dienests (VVD) ziņojumus pēc to pārbaudes iesniedz Latvijas Vides aizsardzības fonda administrācijā (LVAFA).
5. Valsts vides dienesta reģionālās vides pārvaldes (VVD RVP) ziņojumus pēc to pārbaudes iesniedz Latvijas vides aizsardzības fonda administrācijā (LVAFA).
6. Latvijas vides aizsardzības fonda administrācija (LVAFA) apkopo datus no saņemtajiem ziņojumiem par radīto, pārstrādāto un reģenerēto izlietotā iepakojuma apjomu 2015.gadā un apkopoto informāciju iesniedz Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai (VARAM).

7. Aprēķini par radītā iepakojuma daudzumu, kurš ir to komersantu pārziņā, kuri radīja mazāk kā 300 kg izlietotā iepakojuma gadā, tika balstīti uz Valsts ieņēmumu dienesta datiem par aprēķināto dabas resursu nodokli par preču iepakojumu, par pamatu ņemot spēkā esošās dabas resursu nodokļa likmes par preču vai produktu iepakojumu pēc materiālu veidiem:

- Stiklam – 0,44 *euro* par kg;
- Polimēriem – 1,22 *euro* par kg, izņemot plastmasas iepirkumu maisiņus;
- Metālam – 1,10 *euro* par kg;
- Papīram, kartonam, kokam, bioplastmasai un citiem dabisko šķiedru materiāliem – 0,24 *euro* par kg;
- Oksi-sadalāmai plastmasai – 0,70 *euro* par kg;
- Polistirolam – 1,56 *euro* par kg;
- Plastmasas iepirkumu maisiņiem, kuru viena maisiņa svars nepārsniedz 0,003 kilogramus — 3,70 *euro* par kg;
- Plastmasas iepirkumu maisiņiem, kuru viena maisiņa svars ir lielāks par 0,003 kilogramiem — 1,14 *euro* par kg.

Izlietotā iepakojuma daudzums un tā sadalījums pa materiālu veidiem tika aprēķināts, pamatojoties uz iepakotāju un iepakojuma apsaimniekotāju datiem par iepakojuma materiālu struktūru.

8. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija novērtēja to iepakojuma daudzumu, par kuru iepakotāji 2015. gadā neiesniedza ziņojumus, balstoties uz datiem par izlietotā iepakojuma apglabāšanas apjomu atkritumu poligonos.
9. Iepakotāji un iepakojuma apsaimniekotāji, kuri ir noslēguši līgumus ar Latvijas Vides aizsardzības fonda administrāciju (LVAFa) par apsaimniekošanas sistēmas piemērošanu un atbrīvoti no dabas resursu nodokļa samaksas, iesniedz Latvijas Vides aizsardzības fonda administrācijā (LVAFa) pārskatus par savu vai savu līgumpartneru radīto un apsaimniekoto izlietoto iepakojumu.
10. Latvijas Vides aizsardzības fonda administrācija (LVAFa) izvērtē datus no iesniegtajiem ziņojumiem un pārskatiem par 2015. gadu un apkopoto informāciju iesniedz Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā (VARAM).

3. Statistikas dati atbilstoši EK lēmumā 2005/270/EK noteiktajām prasībām

2015. gadā Latvijas Republikā izlietotā iepakojuma apjoms sastādīja 233 353 tonnas, no kurām reģenerētas tika 144 955 tonnas jeb 62 % izlietotā iepakojuma (skat. 1.tabulu).

1. tabula

Izlietotā iepakojuma daudzums, kas radies dalībvalstī un reģenerēts vai sadedzināts atkritumu sadedzināšanas iekārtās ar enerģijas ieguvu dalībvalstī vai ārpus tās

(tonnās)

| Materiāls | Radītais izlietotais iepakojums | Reģenerēts vai sadedzināts atkritumu sadedzināšanas iekārtās ar enerģijas ieguvu, izmantojot | | | | | | |
|----------------|---------------------------------|--|-------------------------|----------------|------------------|----------------------------|---|--|
| | | Materiālu pārstrādi | Citus pārstrādes veidus | Pārstrādi kopā | Enerģijas ieguvu | Citus reģenerācijas veidus | Sadedzināšanu atkritumu sadedzināšanas iekārtās ar enerģijas ieguvu | Reģenerāciju un sadedzināšanu atkritumu sadedzināšanas iekārtās kopā |
| | (a) | (b) | (c) | (d) | (e) | (f) | (g) | (h) |
| Stikls | 54 279 | 32 823 | | 32 823 | | 388 | | 33 211 |
| Plastmasa | 41 362 | 14 582 | 3 | 14 585 | | 1 301 | 322 | 16 208 |
| Papīrs/kartons | 66 503 | 51 532 | 16 | 51 548 | | 721 | 212 | 52 481 |
| Metāls | Alumīnijs | | | | | | | |
| | Tērauds | | | | | | | |
| | Kopā | 11 277 | 5 755 | 1 | 5 756 | | 18 | 5 774 |
| Koks | 59 932 | 21 010 | | 21 010 | | 1 364 | 14 907 | 37 281 |
| Citi | | | | | | | | |
| Kopā | 233 353 | 125 702 | 20 | 125 722 | 0 | 3 792 | 15 441 | 144 955 |

No kopējā Latvijas Republikā radītā izlietotā iepakojuma daudzuma 2015. gadā tika pārstrādātas 125 722 tonnas, jeb 54% izlietotā iepakojuma. Uz citām valstīm izveda, t.sk. eksportēja ārpus Eiropas Savienības, materiālu pārstrādei 65 201 tonnu izlietotā iepakojuma, sadedzināšanai ar enerģijas ieguvu - 169 tonnas izlietotā iepakojuma (skat. 2.tabulu).

2. tabula

Izlietotā iepakojuma daudzumi, kas nosūtīts uz citām dalībvalstīm vai eksportēts ārpus Kopienas reģenerācijai vai sadedzināšanai atkritumu sadedzināšanas iekārtās ar enerģijas ieguvu

(tonnās)

| Materiāls | Izlietotais iepakojums, kas nosūtīts uz citām dalībvalstīm vai eksportēts ārpus Kopienas, lai veiktu | | | | |
|----------------|--|-------------------------|------------------|----------------------------|---|
| | Materiālu pārstrādi | Citus pārstrādes veidus | Enerģijas ieguvu | Citus reģenerācijas veidus | Sadedzināšanu atkritumu sadedzināšanas iekārtās ar enerģijas ieguvu |
| Stikls | 8 241 | | | | |
| Plastmasa | 5 861 | | | 7 | |
| Papīrs/kartons | 51 012 | | | 1 | |

| | | | | | | |
|--------|-----------|---------------|--|--|-----------|------------|
| Metāls | Alumīnijs | | | | | |
| | Tērauds | | | | | |
| | Kopā | 51 | | | 9 | |
| Koks | | 36 | | | 12 | 169 |
| Citi | | | | | | |
| Kopā | | 65 201 | | | 29 | 169 |

Tā kā EK lēmuma 2005/270/EK pielikuma 3. tabulas aizpildīšana ir brīvprātīga, šajā statistiskajā ziņojumā nav novērtēti tā izlietotā iepakojuma daudzumi, kas radušies citās dalībvalstīs vai importēti Eiropas Savienībā no ārpusē un ir nosūtīti uz dalībvalsti reģenerācijai vai sadedzināšanai atkritumu sadedzināšanas iekārtās ar enerģijas ieguvī. Latvijā 2015. gadā šāda veida informācija netika apkopota.

3.1. EK lēmuma 2005/270/EK pielikumā pievienoto tabulu aizpildīšanas metodoloģija

1. tabula

1. tabulas (a) kolonnā norādītie dati par radītā izlietotā iepakojuma apjomu Latvijā 2015. gadā pa materiālu veidiem atbilst iegūtajai informācijai pēc 1. attēlā norādītās shēmas (skat. 2. nodaļu).

(b) kolonnas aizpildīšanai ir izmantota datu summa no Valsts vides dienesta reģionālajās vides pārvaldēs, Valsts vides dienestā un Latvijas vides aizsardzības fonda administrācijā iesniegtajiem ziņojumiem un pārskatiem par pārstrādei izvestā un Latvijā pārstrādātā izlietotā iepakojuma apjomiem

(c) kolonnas aizpildīšanai ir izmantota datu summa no iepriekš minētajās valsts iestādēs iesniegtajiem ziņojumiem un pārskatiem

(d) kolonna ir (b) un (c) kolonnu summa

(e) kolonnā atspoguļotie dati ir iegūti no Valsts vides dienesta reģionālajās vides pārvaldēs, Valsts vides dienestā un Latvijas vides aizsardzības fonda administrācijā iesniegtajiem ziņojumiem un pārskatiem par reģenerētā izlietotā iepakojuma daudzumiem

(f) kolonnas aizpildīšanai izmantoti dati no valsts iestādēs iesniegtajiem ziņojumiem par apsaimniekotā izlietotā iepakojuma apjomiem

(g) kolonnas aizpildīšanai izmantoti dati no valsts iestādēs iesniegtajiem ziņojumiem par apsaimniekotā izlietotā iepakojuma apjomiem

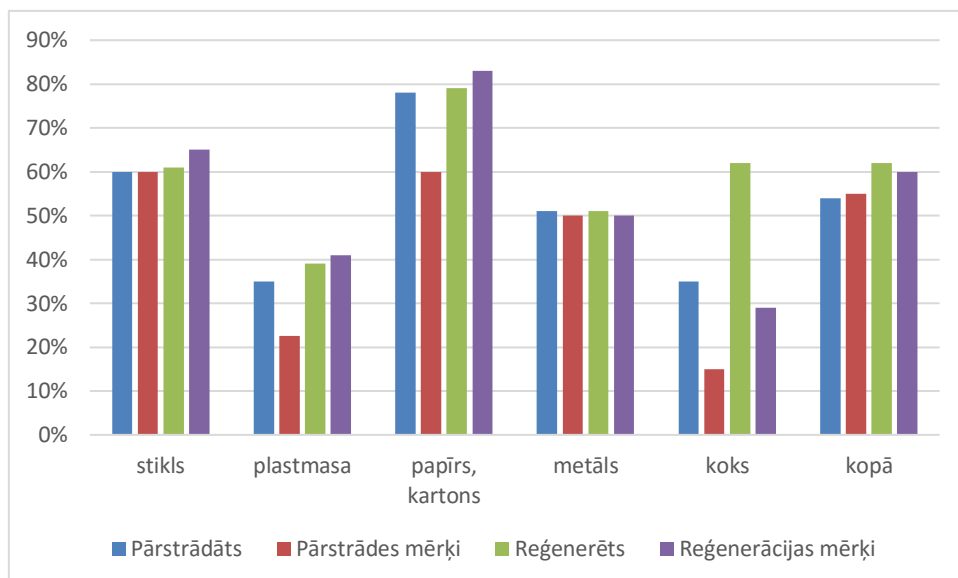
(h) kolonna ir (d), (e), (f) un (g) kolonnu summa.

2. tabula

Kolonnās atspoguļotie dati ir iegūti no Valsts vides dienesta reģionālajās vides pārvaldēs, Valsts vides dienestā un Latvijas vides aizsardzības fonda administrācijā iesniegtajiem ziņojumiem un pārskatiem par pārstrādei un reģenerācijai izvestā izlietotā iepakojuma apjomiem.

3.2. Direktīvas 94/62/EK prasību izpilde

2015. gadā Latvijā tika reģenerēti 62% no radītā izlietotā iepakojuma kopējā apjoma. Reģenerācijas prasību un faktisko apjomu salīdzinājums pa materiālu veidiem sniegts 2. attēlā.



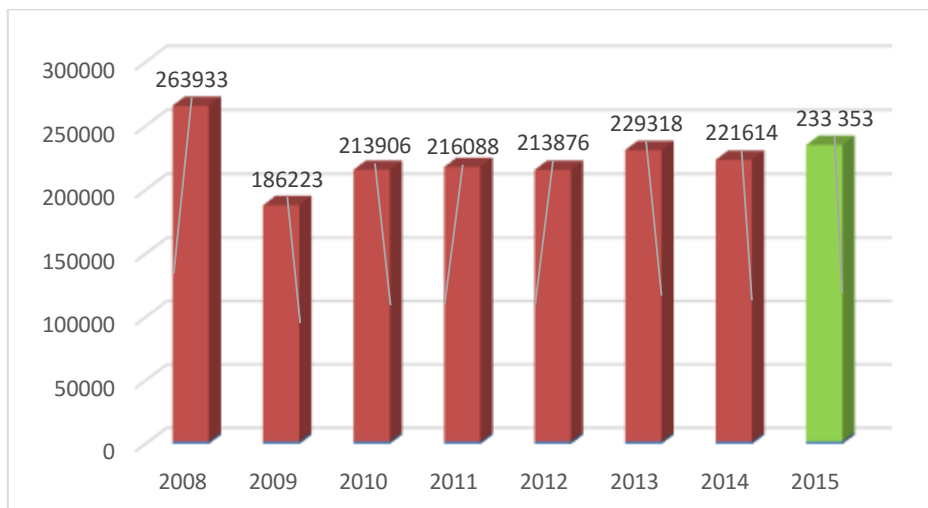
2. attēls. Direktīvas 94/62/EK ieviešanas plānā noteikto izlietotā iepakojuma reģenerācijas mērķu salīdzinājums ar faktisko situāciju Latvijā 2015. gadā

| Materiāls | Pārstrādāts | Pārstrādes mērķi | Reģenerēts | Reģenerācijas mērķi |
|-----------------|-------------|------------------|------------|---------------------|
| stikls | 60% | 60% | 61% | 65% |
| plastmasa | 35% | 22,5% | 39% | 41% |
| papīrs, kartons | 78% | 60% | 79% | 83% |
| metāls | 51% | 50% | 51% | 50% |
| koks | 35% | 15% | 62% | 29% |
| kopā | 54% | 55% | 62% | 60% |

2015. gadā sasniegtie pārstrādes un reģenerācijas apjomi ir apkopoti 2. attēlā.

3.3. Situācijas salīdzinājums ar iepriekšējiem pārskata periodiem

2015. gada datu salīdzinājums ar iepriekšējo gadu datiem sniegts 3. attēlā.



3. attēls. Radītā izlietotā iepakojuma apjoma dinamika valstī 2008.-2015.gadā (tonnās)

Nobeigums

2015. gadā nav notikušas būtiskas likumdošanas izmaiņas, kas skartu izlietotā iepakojuma apsaimniekošanu.